

Chính sách tiền tệ và hoạt động ngân hàng phục vụ tích cực cho tăng trưởng kinh tế và ổn định vĩ mô

LAN NGỌC

TRONG THỜI GIAN QUA, BẮM SÁT DIỄN BIẾN KINH TẾ THẾ GIỚI, TRONG NƯỚC VÀ MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN KINH TẾ XÃ HỘI NĂM 2013 NÊU TẠI CÁC NGHỊ QUYẾT CỦA QUỐC HỘI, CHÍNH PHỦ VÀ CHỈ ĐẠO CỦA THỦ TƯỚNG CHÍNH PHỦ, NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC (NHNN) ĐÃ KHẨN TRƯNG TRIỂN KHAI QUYẾT LIỆT, KỊP THỜI CÁC NHIỆM VỤ ĐƯỢC GIAO, GÓP PHẦN KIỂM CHẾ LẠM PHÁT, ỔN ĐỊNH KINH TẾ VĨ MÔ VÀ TÁI CẤU TRÚC NỀN KINH TẾ TRONG NĂM 2013.

Chính sách tiền tệ được điều hành linh hoạt, chủ động

NHNN đã điều hành linh hoạt và đồng bộ các công cụ CSTT, chủ động đưa tiền ra và rút bớt tiền về linh hoạt qua các kênh để kiểm soát lượng tiền cung ứng, đảm bảo ổn định thị trường tiền tệ, ngoại hối, đồng thời đảm bảo kiểm soát tiền tệ. Theo đó, NHNN đã thực hiện cung ứng tiền qua kênh mua ngoại tệ để tăng dự trữ ngoại hối Nhà nước, nhưng khi tỷ giá biến động đã kịp thời bán can thiệp; điều hành linh hoạt nghiệp vụ thị trường mở theo cả hai chiều mua và bán, phát hành tín phiếu NHNN để duy trì thanh khoản hợp lý, vừa đảm bảo ổn định thị trường tiền tệ, vừa hỗ trợ tỷ giá và ổn định thị trường ngoại hối.

Đến cuối tháng 8/2013, tổng phương tiện thanh toán tăng 9,16% so với cuối năm 2012, phù hợp với định hướng 14-16% cho cả năm 2013. Huy động vốn tăng

10,49% so với cuối năm 2012; trong đó huy động vốn bằng VNĐ tăng 11,04%, huy động vốn bằng ngoại tệ tăng 7,23%. Thanh khoản của hệ thống về cơ bản được đảm bảo giúp lãi suất diễn biến tích cực. Lãi suất liên ngân hàng duy trì ổn định ở mức thấp.

Chính sách lãi suất cũng được điều hành theo hướng giảm dần, phù hợp với diễn biến kinh tế vĩ mô, tiền tệ và đặc biệt là lạm phát để giảm mặt bằng lãi suất cho vay, góp phần tháo gỡ khó khăn cho doanh nghiệp và nền kinh tế. NHNN đã giám sát chặt chẽ việc tuân thủ các quy định về lãi suất của các TCTD, kịp thời phát hiện các hành vi vi phạm nhằm thiết lập kỷ cương trên thị trường; đồng thời đề nghị các TCTD thực hiện nghiêm túc quy định lãi suất tiền gửi tối đa, tiết kiệm chi phí để áp dụng lãi suất cho vay mới ở mức hợp lý, xem xét tiếp tục điều chỉnh giảm lãi suất

cho vay trên cơ sở khả năng tài chính để chia sẻ khó khăn đối với doanh nghiệp và hộ dân.

Đến nay, trần lãi suất huy động VNĐ chỉ còn ở mức 7%/năm và chỉ áp dụng đối với kỳ hạn dưới 6 tháng, trần lãi suất cho vay đối với 5 lĩnh vực ưu tiên là 9%/năm. Mặt bằng lãi suất VNĐ trong 8 tháng đầu năm 2013 đã giảm khoảng 2-5%/năm so với đầu năm, trong đó lãi suất huy động giảm 2-3%/năm, lãi suất cho vay giảm 3-5%/năm và đã trở về mức lãi suất của giai đoạn 2005-2006. Lãi suất của các khoản vay cũ cũng được các TCTD tích cực giảm.

Đến cuối tháng 8/2013, tỷ trọng các khoản vay có lãi suất đến 13%/năm chiếm khoảng 74,97%, tăng 41,6% so với cuối năm 2012; tỷ trọng các khoản vay có lãi suất từ 13-15%/năm chiếm khoảng 16,77%, giảm 29,3% so với cuối năm 2012; tỷ trọng các khoản vay có lãi suất

trên 15%/năm chiếm khoảng 8,26%, giảm so với tỷ trọng 20,6% cuối năm 2012.

Nhìn chung, từ năm 2011 đến nay, NHNN đã kiên trì theo đuổi mục tiêu ưu tiên kiểm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô, hỗ trợ tăng trưởng kinh tế ở mức hợp lý. Trong đó, NHNN đã kết hợp hài hòa giữa điều hành theo khối lượng và giá cả (giữa điều hành lượng tiền cung ứng và điều hành lãi suất) vừa góp phần kiểm soát, ổn định thị trường tiền tệ, đảm bảo thanh khoản của các TCTD, vừa góp phần kiểm soát lạm phát và ổn định kinh tế vĩ mô. Tổng phương tiện thanh toán 8 tháng đầu năm được kiểm soát ở mức thấp hơn so với các năm trước, nhưng vẫn phù hợp với nhu cầu phát triển của nền kinh tế, góp phần quan trọng kiểm soát lạm phát 8 tháng đầu năm 2013 ở mức 3,53% và dự kiến sẽ kiểm soát được lạm phát cả năm 2013 ở mức khoảng 7%.

Điều hành lãi suất đã có bước chuyển biến căn bản theo hướng chủ động, dẫn dắt thị trường và bám sát diễn biến kinh tế vĩ mô, tiền tệ, đặc biệt là diễn biến của lạm phát; Có sự kết hợp với biện pháp hành chính phù hợp với điều kiện thị trường biến động (quy định trần lãi suất huy động và cho vay) và điều chỉnh giảm dần, phù hợp với diễn biến kinh tế vĩ mô, tiền tệ và tình hình thanh khoản của các TCTD, đảm bảo hài hòa giữa lợi ích giữa người vay, người gửi tiền và ngân hàng.

Mở rộng tín dụng hiệu quả, góp phần tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh, hỗ trợ thị trường

Trên cơ sở định hướng tăng trưởng tín dụng năm 2013 khoảng 12%, NHNN đã điều hành linh hoạt các giải pháp tín dụng theo hướng mở rộng tín dụng đi đôi với an toàn hoạt động của TCTD, tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong quan hệ vay vốn của khách hàng và TCTD, tập trung dòng vốn tín dụng vào các lĩnh vực sản xuất kinh doanh, nhất là các lĩnh vực ưu tiên. Có thể thấy rõ điều đó qua một số giải pháp cụ thể như:

- Thông báo chỉ tiêu tăng trưởng tín dụng cho các nhóm TCTD theo đặc thù hoạt động và yêu cầu các TCTD kiểm soát tốc độ tăng trưởng tín dụng theo mục tiêu đề ra; điều chỉnh tăng cho một số TCTD đã có mức tăng trưởng tín dụng cao.

- Chỉ đạo các TCTD tiếp tục thực hiện

- quyết liệt các giải pháp tín dụng, lãi suất đã được triển khai từ năm 2012 như tiếp tục cho vay ngoại tệ ngắn hạn đối với nhu cầu vốn trong nước phục vụ xuất khẩu, cho vay để nhập khẩu xăng dầu, thực hiện cơ cấu lại thời hạn trả nợ cho khách hàng theo Quyết định số 780/QĐ-NHNN, miễn, giảm lãi vốn vay...

- Làm việc với chính quyền và doanh nghiệp các tỉnh, thành phố để nắm bắt và tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc giữa doanh nghiệp và ngân hàng; phối hợp với các Bộ, ngành và chính quyền địa phương tổ chức hội nghị xúc tiến đầu tư tại khu vực Tây Bắc, Tây Nguyên nhằm thu hút các ngân hàng, doanh nghiệp tập trung đầu tư vào những địa bàn còn gặp nhiều khó khăn này.

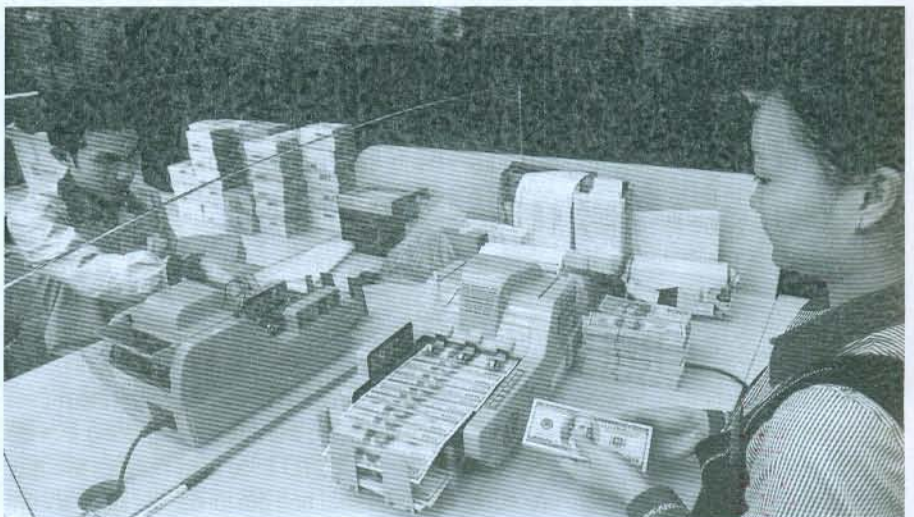
- Chỉ đạo và thường xuyên theo dõi các TCTD thực hiện các chương trình tín dụng theo chỉ đạo của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ. Phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn thành lập đoàn khảo sát tình hình cho vay đối với lĩnh vực nuôi trồng, chế biến cá tra tại một số địa phương để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc cho ngành cá tra.

- Ban hành Thông tư số 11/2013/TT-NHNN ngày 15/5/2013 quy định về cho vay hỗ trợ nhà ở theo Nghị quyết số 02/NQ-CP của Chính phủ và chỉ đạo các NHTM Nhà nước tích cực triển khai cho vay hỗ trợ nhà ở theo lãi suất và thời hạn quy định, đồng thời NHNN đảm bảo nguồn vốn để tái cấp vốn kịp thời theo tiến độ giải ngân của các ngân hàng. Bên

cạnh đó, NHNN đã tổng hợp và đề nghị Bộ Xây dựng xem xét tháo gỡ một số khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai thuộc thẩm quyền giải quyết của Bộ Xây dựng như việc xác định các thành viên của hộ gia đình, xác nhận thực trạng nhà ở, về tài sản đảm bảo là chính căn nhà mua...; phối hợp với Bộ Xây dựng tổ chức họp đánh giá kết quả sau hơn 2 tháng triển khai Chương trình cho vay và đề xuất các giải pháp để đẩy mạnh Chương trình này.

Nhờ triển khai đồng bộ các giải pháp nêu trên, tăng trưởng tín dụng đã có xu hướng cải thiện nhanh từ tháng 2/2013. Đến cuối tháng 8/2013, tín dụng đã tăng 6,45% so với cuối năm 2012 và khả năng có thể đạt được mục tiêu 12% cho cả năm 2013. Cơ cấu tín dụng dụng tiếp tục tập trung vào lĩnh vực sản xuất kinh doanh, nhất là các lĩnh vực ưu tiên theo chủ trương của Quốc hội, Chính phủ. Trong đó, vốn tín dụng ngân hàng đã đáp ứng kịp thời nhu cầu vốn cho sản xuất, thu mua, chế biến xuất khẩu lúa gạo và thủy sản là những sản phẩm có thế mạnh của nước ta, hỗ trợ xóa đói giảm nghèo, phát triển kinh tế vùng sâu, vùng xa, góp phần đảm bảo an ninh lương thực và mang lại nguồn ngoại tệ đáng kể cho đất nước. Cho vay hỗ trợ nhà ở được triển khai tích cực nhưng do một số khó khăn, vướng mắc chưa được giải quyết kịp thời nên số tiền giải ngân chương trình này còn hạn chế.

Như vậy, từ năm 2011 đến nay, tín dụng đã tăng trưởng chậm hơn so với giai

Nhờ tỷ giá ổn định, tình trạng đó la hóa trong nền kinh tế giảm nên NHNN đã mua được một lượng lớn ngoại tệ để tăng dự trữ ngoại hối Nhà nước, góp phần tăng tiềm lực tài chính và uy tín của quốc gia

đoạn trước đây nhưng hiệu quả dòng vốn tín dụng đã được nâng cao và tăng trưởng kinh tế vẫn đạt ở mức hợp lý (năm 2011 là 6,24% và năm 2012 là 5,25%, 9 tháng năm 2013 ước đạt 5,14%). Điều này cho thấy điều hành chính sách tiền tệ, tín dụng đã gắn với chuyển đổi mô hình tăng trưởng theo hướng nâng cao chất lượng, hiệu quả, sức cạnh tranh của nền kinh tế và phù hợp với chủ trương từng bước giảm tỷ lệ cung cấp cho đầu tư phát triển từ hệ thống NHTM. Cơ cấu tín dụng hợp lý, hiệu quả và an toàn hơn, tín dụng đã tập trung vào lĩnh vực sản xuất kinh doanh, nhất là tín dụng đối với các lĩnh vực ưu tiên.

Tỷ giá và thị trường ngoại tệ ổn định

Trong 8 tháng đầu năm 2013, bám sát mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội và chỉ đạo của Chính phủ, NHNN đã thực hiện đồng bộ các biện pháp ổn định tỷ giá và thị trường ngoại tệ, tạo điều kiện tăng dự trữ ngoại hối Nhà nước, hỗ trợ cho việc thực thi chính sách tiền tệ, góp phần kiểm soát lạm phát và ổn định kinh tế vĩ mô. Cụ thể:

- Chủ động công khai ngay từ đầu năm định hướng tiếp tục duy trì ổn định tỷ giá trong năm 2013 với mức biến động 2 - 3% nhằm ổn định tâm lý thị trường, định hướng kỳ vọng tỷ giá và củng cố niềm tin của người dân vào VND.

- Điều chỉnh tăng 1% tỷ giá bình quân liên ngân hàng từ mức 20.828 VND/USD lên mức 21.036 VND/USD kể từ ngày 28/6/2013, đồng thời điều chỉnh giảm lãi suất tối đa đối với tiền gửi bằng USD của tổ chức, cá nhân tại TCTD, đảm bảo phù hợp với diễn biến cung cầu ngoại tệ, các cân đối vĩ mô, diễn biến cán cân thanh toán quốc tế, chính sách điều hành lãi suất VND và tiếp tục khuyến khích người dân nắm giữ VND, giảm nắm giữ ngoại tệ.

- Điều hành linh hoạt tỷ giá mua vào USD của NHNN theo hướng khuyến khích các TCTD bán ngoại tệ cho NHNN để tăng dự trữ ngoại hối nhà nước và điều chỉnh linh hoạt tỷ giá bán ra để can thiệp thị trường phù hợp với mục tiêu ổn định thị trường. Kết hợp chặt chẽ với các công cụ chính sách tiền tệ để điều hòa lượng tiền VND cung ứng khi mua ngoại tệ tăng dự trữ ngoại hối nhà nước nhằm không gây áp lực lên lạm phát và không ảnh hưởng đến điều hành tỷ giá.

- Theo dõi sát diễn biến thị trường và

thực hiện các biện pháp điều hành can thiệp khi thị trường có biến động bất thường như thời điểm từ cuối tháng 2 đến đầu tháng 3 và từ giữa tháng 5 đến hết tháng 7. Trong đó, NHNN đã kịp thời khẳng định quyết tâm duy trì ổn định thị trường ngoại tệ và tỷ giá theo đúng định hướng đã công bố từ đầu năm và cung cấp thông tin đầy đủ trên các phương tiện thông tin đại chúng về các giải pháp điều hành của NHNN để ổn định tâm lý thị trường. Đồng thời, yêu cầu một số NHTM lớn tăng cường bán ngoại tệ can thiệp trên thị trường và NHNN sẵn sàng bán ngoại tệ can thiệp với mức tỷ giá hợp lý; chủ động phối hợp với các Bộ, ngành liên quan tăng cường công tác quản lý, thanh tra, kiểm tra, xử lý vi phạm nhằm ổn định thị trường.

Nhờ triển khai đồng bộ và quyết liệt các giải pháp ổn định thị trường, trong 8 tháng đầu năm 2013, thị trường ngoại tệ và tỷ giá về cơ bản diễn biến ổn định, phù hợp với diễn biến cung cầu ngoại tệ trên thị trường và góp phần thực hiện mục tiêu kiểm chế lạm phát, ổn định kinh tế vĩ mô, khuyến khích xuất khẩu, kiểm soát nhập khẩu, hạn chế nhập siêu và tăng dự trữ ngoại hối nhà nước, chuyển dần quan hệ huy động - cho vay ngoại tệ sang quan hệ mua - bán ngoại tệ, đảm bảo an toàn hệ thống TCTD, tăng niềm tin vào đồng Việt Nam. Những biến động bất thường trong một số thời điểm đã được NHNN can thiệp kịp thời nên thị trường ngoại tệ và tỷ giá đã nhanh chóng ổn định trở lại.

Từ cuối năm 2011 đến nay, tỷ giá đã cơ bản ổn định, tình trạng đô la hóa đã giảm mạnh, tỷ lệ giữa tiền gửi ngoại tệ/tổng phương tiện thanh toán giảm từ trên 30% trong những năm 1990 xuống 15,8% cuối năm 2011 và khoảng 12,3% cuối năm 2012, đến cuối tháng 8/2013 còn khoảng 12%. Tín dụng bằng ngoại tệ cũng giảm mạnh phù hợp với chủ trương chuyển quan hệ huy động-cho vay bằng ngoại tệ sang quan hệ mua-bán bằng ngoại tệ, giảm sức ép tín dụng bằng ngoại tệ và rủi ro liên quan đến chênh lệch giữa các loại tiền của hệ thống ngân hàng. Nhờ tỷ giá ổn định, tình trạng đô la hóa trong nền kinh tế giảm nên NHNN đã mua được một lượng lớn ngoại tệ để tăng dự trữ ngoại hối Nhà nước, góp phần tăng tiềm lực tài chính và uy tín của quốc gia.

Quản lý thị trường và hoạt động kinh doanh vàng đạt được những kết quả tích cực ban đầu, góp phần quan trọng ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát

Từ đầu năm 2013 đến nay, NHNN tiếp tục tập trung chỉ đạo triển khai thực hiện Nghị định 24/2012/NĐ-CP ngày 03/4/2012 của Chính phủ về quản lý thị trường vàng. Một số kết quả cụ thể như sau:

- Đến nay, một mạng lưới kinh doanh mua, bán vàng miếng mới có quản lý của Nhà nước đã được thiết lập nhằm đảm bảo quyền lợi hợp pháp của người dân với 38 TCTD, doanh nghiệp được cấp phép và gần 2.500 địa điểm giao dịch ở tất cả 63 tỉnh, thành phố trong cả nước. Các địa điểm kinh doanh mua, bán vàng miếng được cấp phép thực hiện đúng quy định về niêm yết công khai giá mua, giá bán vàng miếng; chấp hành các quy định về chế độ kế toán, lập và sử dụng hóa đơn, chứng từ và thường xuyên được thanh tra, kiểm tra. Qua hơn 8 tháng thực hiện mua bán vàng miếng qua mạng lưới mới, có thể thấy hoạt động mua bán vàng miếng trên thị trường diễn ra thông suốt, ổn định, quyền lợi hợp pháp của người dân được đảm bảo và bảo vệ.

- Kiên quyết thực hiện lộ trình chấm dứt hoạt động huy động, cho vay vốn bằng vàng để giảm mạnh tâm lý nắm giữ, đầu cơ vàng, ngăn ngừa rủi ro cho các TCTD. NHNN đã áp dụng các giải pháp hiệu quả nhằm đẩy nhanh quá trình chấm dứt huy động và cho vay vốn bằng vàng và yêu cầu các TCTD tất toán số dư huy động vốn bằng vàng, giảm dư nợ cho vay vàng. Đến nay, tất cả 18 TCTD đã hoàn thành việc tất toán số dư huy động vốn bằng vàng đến hạn phải chi trả theo quy định, tổng dư nợ bằng vàng của toàn hệ thống đã giảm gần 70% và chiếm tỷ lệ không đáng kể so với tổng dư nợ cho vay của hệ thống đối với nền kinh tế. Toàn bộ số dư giữ hộ vàng đã được hạch toán ngoại bảng, các TCTD không được sử dụng vàng giữ hộ dưới mọi hình thức.

- Chủ trì phối hợp với các bộ, ngành liên quan trình và được Thủ tướng Chính phủ ban hành Quyết định số 16/2013/QĐ-TTg ngày 04/3/2013 về việc mua, bán vàng miếng trên thị trường trong nước của NHNN để tạo lập cơ sở pháp lý cho hoạt

động can thiệp bình ổn thị trường vàng của NHNN theo Nghị định 24/2012/NĐ-CP nhằm giảm sự mất cân đối về cung cầu vàng miếng trong nước.

Trên cơ sở đó, NHNN đã triển khai can thiệp ổn định thị trường vàng phù hợp với nhu cầu thực tế của thị trường thông qua hình thức đấu thầu bán vàng miếng nhằm đảm bảo tính công khai, minh bạch, bình đẳng về quyền lợi của các thành viên tham gia, không bao cấp, không bù lỗ, tuân thủ đúng quy định của pháp luật và bảo đảm lợi ích của Nhà nước.

Từ ngày 28/3/2013 đến ngày 09/9/2013, NHNN đã tổ chức 57 phiên đấu thầu bán vàng miếng với tổng lượng vàng miếng SJC bán ra thị trường khoảng 56,9 tấn vàng, trong đó có khoảng 30 tấn vàng đã được các TCTD sử dụng để tất toán số dư huy động vàng, số còn lại được các TCTD, doanh nghiệp trúng thầu bán ra để đáp ứng nhu cầu mua vàng trên thị trường.

- Tăng cường công tác thanh tra, giám sát việc chấp hành quy định về quản lý hoạt động kinh doanh vàng, kịp thời phát hiện và xử lý vi phạm để ngăn chặn hiện tượng đầu cơ, làm giá cũng như hạn chế rủi ro trong hoạt động kinh doanh mua, bán vàng miếng. Trong đó, NHNN đã chú trọng giám sát chặt chẽ tình hình các TCTD sử dụng vàng miếng mua từ các phiên đấu thầu, đảm bảo TCTD sử dụng vàng miếng đúng mục đích và tất toán số dư huy động vốn bằng vàng theo quy định của NHNN; theo dõi chặt chẽ việc TCTD tuân thủ quy định không được giữ trạng thái vàng vượt quá 2% so với vốn tự có và không được duy trì trạng thái âm vàng; yêu cầu các doanh nghiệp kinh doanh mua, bán vàng miếng báo cáo các giao dịch với khách hàng có giá trị lớn trên 300 triệu đồng theo Quyết định số 20/2013/QĐ-TTg ngày 18/4/2013 của Thủ tướng Chính phủ về quy định mức giá trị của giao dịch có giá trị lớn phải báo cáo...

Trải qua một quá trình khó khăn, phức tạp, việc triển khai Nghị định 24/2012/NĐ-CP ngày 03/4/2012 của Chính phủ về quản lý thị trường vàng đã thu được những kết quả bước đầu rất tích cực, góp phần quan trọng ổn định kinh tế vĩ mô, kiểm soát lạm phát. Trong đó, việc chấm dứt huy động, cho vay vốn bằng vàng của các TCTD về cơ bản đã kết thúc và mang lại

Qua hơn 8 tháng thực hiện mua bán vàng miếng qua mạng lưới mới, có thể thấy hoạt động mua bán vàng miếng trên thị trường diễn ra thông suốt, ổn định, quyền lợi hợp pháp của người dân được đảm bảo và bảo vệ

một số lợi ích quan trọng như:

(i) Loại bỏ toàn bộ rủi ro liên quan đến vàng ra khỏi hoạt động của TCTD, chấm dứt tình trạng "vàng hóa" chính thức trong hệ thống TCTD, làm giảm tính hấp dẫn của vàng miếng, giảm thiểu hoạt động đầu cơ quá mức vào vàng, chuyển quan hệ huy động, cho vay vàng sang quan hệ mua, bán vàng từ đó chuyển hoá nguồn lực bằng vàng sang VND để đưa vào sản xuất, kinh doanh hoặc tăng tiết kiệm thông qua tăng tiền gửi VND tại hệ thống các TCTD.

(ii) Giảm tối thiểu khối lượng vàng nhập khẩu và tiết kiệm ngoại tệ cho đất nước, trong khi vẫn đảm bảo các TCTD thực hiện tất toán số dư huy động vàng theo đúng quy định, nhờ đó thị trường vàng ổn định hơn, sự mất cân đối về cung cầu vàng trong nước đã được thu hẹp, loại trừ các tác động tiêu cực của thị trường vàng tới tỷ giá và thị trường ngoại hối.

(iii) Ngăn ngừa hiện tượng đầu cơ, làm giá do quy trình đấu thầu bán vàng miếng được thực hiện thông suốt, an toàn, công khai, minh bạch. Giá trúng thầu được xác định trên cơ sở cạnh tranh, luôn bám sát giá thị trường và định hướng thị trường nên đã ngăn ngừa một cách hiệu quả hiện tượng đầu cơ, làm giá và khẳng định vai trò điều tiết của Nhà nước.

Trong thời gian tới, NHNN sẽ tiếp tục triển khai các giải pháp đồng bộ để quản lý thị trường vàng theo quy định tại Nghị định

24/2012/NĐ-CP. Đồng thời, NHNN sẽ chủ động, tăng cường công tác truyền thông để giải thích rõ định hướng, chính sách của Nhà nước đối với hoạt động kinh doanh vàng.

Triển khai quyết liệt, theo lộ trình để án tái cơ cấu và xử lý nợ xấu

Theo Quyết định số 254/QĐ-TTg ngày 01/3/2012 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015, lộ trình thực hiện tái cơ cấu hệ thống ngân hàng trong năm 2013 như sau: (i) Hoàn thành sửa đổi, bổ sung các quy định an toàn hoạt động ngân hàng; (ii) tiếp tục triển khai lành mạnh hóa tài chính của các tổ chức tín dụng, bao gồm xử lý nợ xấu và tăng vốn điều lệ; (iii) triển khai cơ cấu lại hoạt động và quản trị; (iv) hoàn thành căn bản cơ cấu lại sở hữu, pháp nhân của ngân hàng thương mại cổ phần yếu kém; (v) hoàn thành cơ cấu lại các công ty tài chính và công ty cho thuê tài chính.

Thực hiện lộ trình cơ cấu lại năm 2013, NHNN tiếp tục chỉ đạo và giám sát chặt chẽ việc triển khai quá trình cơ cấu lại của từng nhóm TCTD theo đúng Đề án đã được phê duyệt. Một số kết quả cụ thể như sau:

Cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng

- Đối với các NHTMCP yếu kém: Sau khi phê duyệt và chỉ đạo triển khai phương án cơ cấu của 5/9 NHTMCP yếu kém trong

năm 2012 (03 ngân hàng hợp nhất với nhau, 01 ngân hàng đã sáp nhập vào ngân hàng khác, 01 ngân hàng tự cơ cấu lại), trong 8 tháng đầu năm 2013, NHNN đã trình Thủ tướng Chính phủ cho ý kiến và phê duyệt thêm phương án cơ cấu của 3/4 NHTMCP yếu kém còn lại, trong đó, 01 ngân hàng sẽ được hợp nhất với TCTD khác và 02 ngân hàng tự cơ cấu lại. Đồng thời, phối hợp chặt chẽ với các cấp chính quyền thường xuyên giám sát và chỉ đạo sát sao việc thực hiện phương án cơ cấu lại của cả 8/9 NHTMCP yếu kém nói trên. Đến nay, tiến gửi và tài sản của nhân dân tại các ngân hàng này đều được bảo đảm an toàn, huy động vốn từ dân cư tăng khá, nợ xấu tích cực được xử lý và thu hồi, các sai phạm đang được từng bước khắc phục, tình hình hoạt động dần được cải thiện so với thời điểm bắt đầu thực hiện cơ cấu lại.

Đối với 01 ngân hàng yếu kém còn lại, NHNN đang xem xét, xin ý kiến chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ về phương án tự củng cố, chấn chỉnh trên cơ sở có sự tham gia vốn của TCTD nước ngoài.

Bên cạnh việc tập trung chỉ đạo xử lý 9 NHTMCP yếu kém đã được xác định từ đầu năm 2012, NHNN đang tiếp tục đánh giá và xác định thêm một số TCTD yếu kém và yêu cầu các TCTD này xây dựng Phương án cơ cấu lại trình NHNN phê duyệt để đảm bảo xử lý dứt điểm, căn bản các TCTD yếu kém trong năm 2013 theo đúng mục tiêu đặt ra tại Đề án.

- Đối với các NHTM Nhà nước: 04 NHTMCP có vốn của Nhà nước trên 50% vốn đã xây dựng xong phương án cơ cấu lại và NHNN đang xem xét để phê duyệt các phương án này. Tiếp tục chỉ đạo Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam hoàn thiện Đề án tái cơ cấu ngân hàng này. Ngoài ra, các NHTM Nhà nước đã tích cực, chủ động thực hiện các giải pháp và biện pháp tăng vốn điều lệ.

- Đối với các NHTMCP khác: Đến nay, NHNN đã nhận được 24/25 phương án tái cơ cấu. NHNN đang khẩn trương xem xét phê duyệt Phương án tái cơ cấu của các ngân hàng; đồng thời, chỉ đạo các ngân hàng bổ sung, chỉnh sửa một số nội dung trong Phương án tái cơ cấu để đảm bảo các yêu cầu của Đề án cơ cấu lại đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

- Đối với Quỹ tín dụng nhân dân và các

TCTD phi ngân hàng: NHNN đã chỉ đạo QTDND Trung ương hoàn thành việc chuyển mô hình hoạt động thành Ngân hàng Hợp tác xã nhằm thực hiện tốt mục tiêu liên kết hệ thống, hỗ trợ tài chính và điều hòa vốn trong hệ thống các QTDND, góp phần giúp các QTDND cơ sở hoạt động hiệu quả theo nguyên tắc hợp tác xã. Đồng thời, NHNN cũng đã phối hợp với các cơ quan liên quan và chính quyền các tỉnh, thành phố tổ chức Hội nghị tổng kết tình hình thực hiện Chỉ thị số 57 của Bộ Chính trị ngày 10/10/2000 về củng cố, hoàn thiện và phát triển hệ thống QTDND nhằm đánh giá kết quả đạt được và những tồn tại cần kịp thời khắc phục để đạt được mục tiêu phát triển hệ thống QTDND đã được phê duyệt tại đề án "Cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015" và đến năm 2020. Trên cơ sở kết quả tổng kết, NHNN đang chỉ đạo các đơn vị chức năng và hệ thống QTDND thực hiện có kết quả lộ trình tái cơ cấu, đảm bảo cho hệ thống QTDND phát triển theo đúng mục tiêu đã đặt ra tại Đề án cơ cấu lại giai đoạn 2011-2015.

Cùng với hệ thống QTDND, NHNN cũng chú trọng chỉ đạo các TCTD phi ngân hàng xây dựng và triển khai phương án cơ cấu lại. Trong đó, NHNN đã hướng dẫn từng TCTD phi ngân hàng hoàn thiện Phương án cơ cấu lại và chỉ đạo các TCTD phi ngân hàng yếu kém khẩn trương hoàn thiện phương án tái cơ cấu.

Trong 8 tháng đầu năm 2013, NHNN tiếp tục thanh tra, kiểm tra, giám sát chặt chẽ và chỉ đạo hệ thống các TCTD Việt Nam hoàn thiện và thực hiện có kết quả Phương án cơ cấu lại theo đúng lộ trình đã được phê duyệt tại Đề án "Cơ cấu lại hệ thống các tổ chức tín dụng giai đoạn 2011-2015". Về cơ bản, các TCTD tiếp tục hoạt động ổn định, chất lượng hoạt động đang dần được cải thiện; đến thời điểm 31/7/2013, tổng vốn điều lệ toàn hệ thống là 404,5 nghìn tỷ đồng, tăng 10,49 nghìn tỷ đồng (2,66%) so với cuối năm 2012. Các TCTD đã bước đầu cơ cấu lại hoạt động kinh doanh và danh mục tài sản, định hướng chiến lược kinh doanh, nâng cao khả năng cạnh tranh; từng bước chuyển dịch mô hình kinh doanh theo hướng giảm bớt sự phụ thuộc vào hoạt động tín dụng và tăng nguồn thu từ các hoạt động phi tín

dụng trên cơ sở đẩy mạnh các hoạt động đầu tư, chuyển tiến, thanh toán, đa dạng hóa sản phẩm dịch vụ ngân hàng. Bên cạnh đó, các TCTD đã quan tâm đổi mới, nâng cao hiệu quả hệ thống quản trị, điều hành, hệ thống kiểm soát, kiểm toán nội bộ và rà soát, kiện toàn tổ chức bộ máy, sắp xếp lại mạng lưới; tiếp tục hoàn thiện, hiện đại hóa hạ tầng công nghệ thông tin (hệ thống core-banking, ngân hàng điện tử, thanh toán, chuyển tiến nội bộ, tự động hóa và chuyên môn hoá nghiệp vụ).

Xử lý nợ xấu

Kinh tế vĩ mô năm 2013 đã có những dấu hiệu tích cực nhưng vẫn còn nhiều khó khăn nên nợ xấu trong những tháng đầu năm 2013 vẫn tiềm ẩn nguy cơ tăng mạnh. Để xử lý nợ xấu một cách căn bản và đầy đủ, Ngân hàng Nhà nước đã tích cực, chủ động phối hợp với các cơ quan, tổ chức có liên quan xây dựng, trình Bộ Chính trị thông qua và Chính phủ phê duyệt Đề án xử lý nợ xấu của hệ thống các tổ chức tín dụng (Quyết định số 843/QĐ-TTg ngày 31/5/2013 của Thủ tướng Chính phủ) với mục tiêu tổng quát là tạo điều kiện cho TCTD mở rộng tín dụng với lãi suất hợp lý, góp phần tháo gỡ khó khăn cho sản xuất kinh doanh, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và ổn định kinh tế vĩ mô; cải thiện thanh khoản và nâng cao sự an toàn, lành mạnh, hiệu quả hoạt động của các TCTD, thị trường tiền tệ. Phần đầu đến cuối năm 2015 xử lý được cơ bản số nợ xấu hiện nay, kiểm soát có hiệu quả và nâng cao chất lượng tín dụng để góp phần thực hiện thành công mục tiêu của Đề án Cơ cấu lại hệ thống các TCTD giai đoạn 2011-2015, đồng thời tạo nền tảng cho sự phát triển an toàn, bền vững của hệ thống các TCTD đến năm 2020, đáp ứng tốt hơn nhu cầu ngày càng tăng về vốn và dịch vụ ngân hàng cho phát triển kinh tế - xã hội.

Nguyên tắc xử lý nợ xấu là huy động mọi nguồn lực trong xã hội và hạn chế sử dụng vốn ngân sách để xử lý nợ xấu. 5 nhóm giải pháp đồng bộ xử lý nợ xấu và phòng ngừa, hạn chế nợ xấu gia tăng trong tương lai cần triển khai từ nay đến năm 2015 được xác định gồm: nhóm giải pháp đối với TCTD, nhóm giải pháp đối với khách hàng của TCTD, nhóm giải pháp về cơ chế chính sách, nhóm giải pháp về thanh tra, giám sát và giải pháp thành lập

Công ty Quản lý tài sản của các TCTD Việt Nam (VAMC) với sự tham gia rộng rãi của hệ thống các TCTD, khách hàng vay vốn và các cấp, các ngành, chính quyền các địa phương.

Ngay sau khi Đề án được ban hành, thực hiện chỉ đạo của Chính phủ, NHNN đã ban hành Kế hoạch hành động triển khai thực hiện Đề án xử lý nợ xấu của các TCTD và Đề án thành lập Công ty Quản lý tài sản của các TCTD Việt Nam (VAMC). Một số kết quả đạt được như sau:

- Ngày 26/7/2013, VAMC đã chính thức đi vào hoạt động với nguyên tắc lấy thu bù chi, không vì mục tiêu lợi nhuận, công khai, minh bạch và hạn chế rủi ro, chi phí trong xử lý nợ xấu. Hành lang pháp lý liên quan đến xử lý nợ xấu qua VAMC đã cơ bản hoàn thành. Dự kiến, trong năm 2013, VAMC sẽ xử lý được từ 40 đến 70 nghìn tỷ đồng nợ xấu.

- Các TCTD tích cực thực hiện tiết giảm chi phí hoạt động (trong đó nhiều TCTD đã giảm từ 20-50% chi phí tiền lương), hạn chế chia cổ tức, lợi nhuận, nâng cao chất lượng hoạt động tín dụng, kiểm soát rủi ro tín dụng, đồng thời tăng cường công tác thanh tra, giám sát chất lượng tín dụng và việc chấp hành các quy định của pháp luật về hoạt động ngân hàng.

Mặc dù gặp nhiều khó khăn nhưng các TCTD vẫn tích cực gia tăng trích lập dự phòng rủi ro để tạo nguồn xử lý nợ xấu và đã chủ động xử lý một khối lượng lớn nợ xấu bằng nguồn dự phòng; tiếp tục thực hiện biện pháp cơ cấu lại thời hạn trả nợ đối với khách hàng có khả năng phục hồi sản xuất kinh doanh, góp phần hỗ trợ giảm bớt khó khăn tài chính cho doanh nghiệp do không phải trả lãi phạt và tạo điều kiện cho doanh nghiệp tiếp tục có thể vay vốn ngân hàng, đồng thời góp phần kiểm chế nợ xấu gia tăng.

Nhờ triển khai quyết liệt, mạnh mẽ các giải pháp xử lý nợ xấu nên tốc độ gia tăng nợ xấu đã giảm dần. Đến cuối tháng 7/2013, theo báo cáo của các TCTD, tổng nợ xấu của toàn hệ thống các TCTD là 138,98 nghìn tỷ đồng, chiếm 4,58% tổng dư nợ.

Định hướng điều hành chính sách tiền tệ, ngân hàng những tháng cuối năm

Trong những tháng cuối năm 2013,

các giải pháp điều hành chính sách tiền tệ và hoạt động ngân hàng của NHNN tiếp tục bám sát mục tiêu ổn định kinh tế vĩ mô, duy trì và kiểm soát lạm phát ở mức khoảng 7%; thực hiện có kết quả các giải pháp tại Nghị quyết 01/NQ-CP, Nghị quyết 02/NQ-CP của Chính phủ và chỉ đạo của Thống đốc NHNN tại Chỉ thị số 01/CT-NHNN, Chỉ thị số 03/CT-NHNN; trong đó, tập trung triển khai có hiệu quả các nhiệm vụ trọng tâm sau:

- Bám sát diễn biến kinh tế vĩ mô để chủ động điều hành linh hoạt tiền cung ứng và các công cụ chính sách tiền tệ nhằm ổn định thị trường tiền tệ, đảm bảo thanh khoản và hỗ trợ nguồn vốn tín dụng phục vụ nền kinh tế; điều hành lãi suất phù hợp với diễn biến kinh tế vĩ mô, đặc biệt là diễn biến lạm phát, kiểm soát và điều tiết lãi suất thị trường ở mức hợp lý, góp phần ổn định thị trường tiền tệ, tăng trưởng tín dụng, kiểm soát chất lượng tín dụng, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế.

Theo dõi sát tình hình hoạt động tín dụng của TCTD, kịp thời xử lý các khó khăn, vướng mắc về cơ chế, chính sách nhằm tạo thuận lợi cho hệ thống TCTD đạt tốc độ tăng trưởng tín dụng 10-12% theo định hướng đề ra từ đầu năm:

+Xem xét điều chỉnh chỉ tiêu tăng trưởng tín dụng đối với các TCTD có khả năng mở rộng tín dụng trên cơ sở nguồn vốn lành mạnh, vững chắc, trong đó tập trung vào các lĩnh vực ưu tiên, đảm bảo chất lượng tín dụng.

+Xem xét chấp thuận đề nghị của các TCTD cho vay vốn bằng ngoại tệ đối với nhu cầu vốn thuộc lĩnh vực ưu tiên, khuyến khích phát triển sản xuất - kinh doanh theo chủ trương của Chính phủ.

+Tích cực phối hợp với các Bộ, ngành liên quan trong việc tháo gỡ khó khăn, vướng mắc về cơ chế đối với hoạt động tín dụng.

+Tổ chức triển khai có hiệu quả cơ chế cho vay hỗ trợ nhà ở theo Nghị quyết số 02/NQ-CP, Thông tư số 11/2013/TT-NHNN và Thông tư số 07/2013/TT-BXD. Cho vay tái cấp vốn kịp thời đối với các NHTM nhà nước với thời hạn và khối lượng hợp lý, phù hợp với tiến độ giải ngân các khoản cho vay mua nhà ở. Theo dõi sát tình hình thực hiện cho vay mua nhà ở, phối hợp chặt chẽ và đề nghị Bộ Xây dựng, các Bộ, ngành và

địa phương xử lý kịp thời các vướng mắc trong quá trình tổ chức thực hiện.

+Tiếp tục theo dõi và xử lý kịp thời các khó khăn, vướng mắc của các TCTD trong quá trình tổ chức thực hiện các chương trình, chính sách tín dụng theo chỉ đạo của Chính phủ và Thủ tướng Chính phủ.

- Điều hành tỷ giá linh hoạt, đảm bảo ổn định giá trị đồng tiền Việt Nam; thực hiện các biện pháp đồng bộ để cải thiện cán cân thanh toán quốc tế, tăng dự trữ ngoại hối Nhà nước, ổn định thị trường ngoại hối, ổn định kinh tế vĩ mô. Thanh tra, kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc chấp hành các quy định của NHNN về chấm dứt huy động và cho vay vốn bằng vàng; tắt toán sổ dư huy động vốn bằng vàng; triển khai lộ trình tắt toán sổ dư cho vay vốn bằng vàng và hoạt động giữ hộ vàng của các TCTD; xử lý nghiêm minh các TCTD không chấp hành đúng các quy định.

- Tiếp tục triển khai lộ trình tái cơ cấu các TCTD, xử lý tích cực nợ xấu, tăng cường thanh tra, giám sát hoạt động của các tổ chức tín dụng

+Tổ chức triển khai quyết liệt, đồng bộ kế hoạch cơ cấu lại các TCTD năm 2013, đồng thời giám sát chặt chẽ các TCTD yếu kém, xây dựng và triển khai thực hiện các phương án tái cơ cấu đã được cấp có thẩm quyền phê duyệt; tích cực triển khai việc xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật về tiền tệ và hoạt động ngân hàng nhằm hỗ trợ cho quá trình tái cấu trúc hệ thống các TCTD, tạo lập khuôn khổ pháp lý cho các TCTD hoạt động an toàn, lành mạnh.

+Tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả các giải pháp xử lý nợ xấu theo Đề án xử lý nợ xấu của hệ thống các TCTD ban hành kèm theo Quyết định 843/QĐ-TTg. Triển khai tích cực hoạt động của Công ty VAMC.

+Tích cực triển khai có hiệu quả kế hoạch thanh tra năm 2013 nhằm góp phần hỗ trợ cho quá trình tái cơ cấu các TCTD và bảo đảm an toàn của hệ thống các tổ chức tín dụng; tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát thị trường tiền tệ, hoạt động ngân hàng và hoạt động kinh doanh vàng; kiểm soát chặt chẽ chất lượng hoạt động và tình hình tài chính của các TCTD, bảo đảm hoạt động của hệ thống ngân hàng an toàn, hiệu quả, đóng góp tích cực phát triển kinh tế - xã hội ■